

Verslag 02025 energieontbijt #116

14 februari 2019

aanwezig: zie hier de [lijst](#)

Inleiding Ruurd Priester, Thijs Haverkamp en Pauline Westendorp

Pauline vertelt over de historie van de relatie tussen 'de zwerm van de gemeente' en 'de zwerm van andere initiatieven in de stad die met energie bezig zijn', verzameld onder de merknaam 02025: het begon op een koude ochtend in de winter van 2006, toen tijdens het werkbezoek van burgemeester Cohen aan het kunstwerk NEW ENERGY van Bisscheroux&Voet gecombineerd met het kuubvat vol plantaardige olie van NEWNRG (nu Oranje Energie) de relatie ontstond! een stormachtig begin met heel heel veel pers. Henk Monshouwer toen werkzaam voor stadsdeel Noord was vandaag en toen ook aanwezig! Daarna volgde vele ups (en zo nu en dan downs) met wethouders en partnerschappen rondom schoon vervoer en gebouwen op schone energie.

Ruurd spreekt daarna zijn dank en zijn zorg uit dat we de Amsterdammers niet goed kunnen uitleggen welk doel we nastreven op energie-, klimaat- of circulair gebied. Dat we met zijn allen werken aan een simpel en helder verhaal dat we naar buiten kunnen vertellen. En ook spreekt Ruurd over een verdeling van middelen over de bestaande sector en vernieuwers, ook in deze procesfase.

Voorstelronde

In verband met het grote aantal mensen dat aanwezig is, kan niet iedereen voorgesteld worden. De mensen van de gemeente noemen we ook met achternaam...

Een paar mensen krijgt toch even het woord zoals **Marc van Gemert van Amsterdam Klimaat Neutraal**. Hij vertelt dat 20 juni 2019 een Amsterdams klimaatakkoord gepresenteerd wordt tijdens We Make The City! Daar werkt zijn projectteam aan.

Saskia: is van het Stadslab (energie/warmte, mobiliteiten, etc). Welkom!

Dylan Alling : is van de **Amsterdam Economic Board** en **Amsterdam Smart City** dat dit jaar viert dat het programma 'Cityzen' 5 jaar bestaat. Het komend jaar worden de lessen van de afgelopen 4 jaar gedeeld.

Juke is van Thuisbaas. Thuisbaas helpt Amsterdammers om van het gas af te gaan met een totaaloplossing. Juke vervangt Vanessa de komende tijd in verband met zwangerschapsverlof.

Martijn is van Warmbouwen. Hij is architect. Hij benut lage temperatuur warmte voor het isoleren van woningen in de stedelijke omgeving. Dit maakt het mogelijk om lage temperatuur verwarming te gebruiken. Een manier om zeer moeilijk te isoleren gebouwen toch te isoleren, en geen gedoe met vochtige lucht te krijgen.

Maaïke Vallenduuk van Communicatie Amsterdam Aardgasvrij laat een filmpje van de gemeente zien dat gaat over de Stad van aardgas af, hoe en waarom?

Bij **Anrik** komt morgen (15 feb 2019) Liander langs om de gasmeter weg te halen, in Amsterdam Noord.

Nicholas is stagiair bij **Amsterdam Smart City** en hij onderzoekt hoe bewonersinitiatieven & gemeente beter kunnen samenwerken.

Nicolien van der Grijp (senior researcher VU) + **Nikita** doen een onderzoeksproject (student VU) naar platform 02025 om te evalueren hoe het platform bevalt bij de mensen die er mee te maken hebben.

René is Energiecommissaris op Steigereiland IJburg. Hij deelt dat Exxon in 2025 20% meer fossiel wil verkopen. Hij is zelf niet meer afhankelijk van fossiel vanwege een nieuwe elektrische bestelbus en een duurzaam huis.

Fia uit Nieuw West: gaat haar auto verkopen!

Sjors uit Oudemanshuispoort: is blij dat de koffie op het energieontbijt nu zonder koemelk is!

Jasper: zegt dat we nog steeds onderaan de Europese lijstjes hangen. Echter, er staat 5.3 miljard euro op rekeningen van de provincies. Aan de slag dus!

Melchior Kanyemsha is van de gemeente Amsterdam afdeling CTO Chief Technology Office. Ze hebben het doel energieinnovaties te stroomlijnen. Ze vormen een brug tussen gemeente & stad (sociale en techniek innovaties)

Guido: is op het waterstof event in Pakhuis geweest, het verhaal van Rob van Hattum was goed.

Presentatie Theun Koelemij, senior adviseur ruimte en duurzaamheid Gemeente Amsterdam

De transitie-visie warmte van de gemeente vergt een goede strategie en planning. Welke bronnen zijn beschikbaar voor welke wijk, wat is de beste volgorde en het beste tijdspad. De gemeente presenteert dan een 'preferente technische oplossing' per wijk.

Eind 2019 is deze visie af. Daarnaast komt er vanuit Den Haag de wens voor een Regionale Energiestrategie, dit proces loopt langer dan dit plan. Wij zitten in de regio Noord Holland Zuid.

Er wordt een exponentiële groei verwacht, pas in de laatste fase renoveren we 35.000 woningen per jaar. Op dit moment is dit slechts 2000, vooral door corporaties.

Er is een City Deal gestart: dit is een samenwerking tussen huurders (via !Woon), woningcorporaties, energiebedrijven (Nuon), de gemeente en Alliander als netbeheer. Ze doen drie verschillende dingen:

1. Faciliteren : Business case (zorgen voor betaalbaarheid) + eerlijke verdeling van de lasten en opbrengsten
2. Verduurzaming, door de transitie-visie warmte, elke Amsterdammer die wil krijgt ergens een stem
3. Marktordening: zo veel mogelijk open netten ivm concurrentie/monopolie

Vragenronde

1. Zorg **Baudouin** van !Woon: Isolatie komt te weinig voor in het verhaal. In de H-buurt in Zuidoost staan 8 flats waar isolatie lastig is vanwege het veelvuldig gebruik asbest. Hoe lossen we dit op?
2. **Jan Willem**: Hoe ziet participatie eruit? Antwoord: hier komt **Danielle** zo op terug in haar presentatie.
3. **Guido** : Hoe zijn meerdere temperaturen in een net mogelijk? Antwoord: van laag net naar hoge temperatuur in een woning kan. Er zijn technische oplossingen, maar per wijk de puzzel oplossen.
4. **Ted** van het WG terrein had drie vragen:
 - a. hoe zit het met de betaalbaarheid? Wie is "we"? Van wie is de warmte in ons huis? Wie bepaalt dus?

- b. Hoe zorgen we dat de corporaties de hakken uit het zand halen?
- c. En wordt er maar “een” oplossing gepresenteerd per wijk?

Antwoord: de transitie-visie van de stad, we (ik, de gemeente) gaan daarin voortouw nemen. We presenteren dus 1 preferente oplossing, het is ook mogelijk dat er een oplossing op huishuisniveau wordt gekozen hier en daar. Maar bij voorkeur zijn er collectieve voorzieningen voor de stad.

Presentatie Danielle Driessen (Strategisch adviseur participatie Amsterdam Aardgasvrij bij Gemeente Amsterdam) en Bram van Beek (ook team aardgasvrij)

Woningbouw vergt een lange relatie, soms moeilijk, soms minder moeilijk, maar we zijn in gesprek.

City Deal gaat via de wijkaanpak: er is met de partners samen gekeken waar is meest kansrijk = Noord, Nieuw West, Zuid Oost. Er is op buurtniveau één project team (WOON! voor bewoners/huurders).

Daarnaast is er de koploperaanpak, waar initiatief vanuit de koploper in een gebied komt. We zijn nu als Aardgasvrij in 20 buurten actief, waarvan een aantal op initiatief van koplopers.

Er zijn verschillende manieren om mensen te bereiken.

Zeven stappen:

1. Verkenning: wat zijn de plannen op deze fases? Welke technische alternatieven zijn er voor het gas?
 - a. Gebouwen
 - b. Ondergrond
 - c. Maaiveld / openbare ruimte
2. Principebesluit
3. Haalbaarheid: wat is er belangrijk voor ons? Hier de alternatieven wegen met wensen/uitgangspunten → uitkomst is een voorkeurs alternatief
4. Projectbesluit
5. Ontwerp voor het voorkeursalternatief uitwerken . De praktische zaken en kosten optimalisatie. De uitkomst is een precies beeld van wat, hoe, waar.
6. Investeringsbesluit (per eigenaar)
7. Uitvoering

De City Deal is aan het leren over hoe dit proces precies werkt in de wijken waar al gewerkt wordt.

De aanleiding: het kaartje laat 32 ontwikkel-buurten zien in Amsterdam waar grootschalige renovatie is, dat is een kans voor een nieuw energiesysteem.

Ook zijn er 3 initiatieven van Amsterdammers op de kaart weergegeven: Meerenergie warmte uit datacentre, Gaasperdam gas uit poep en WG terrein, nog geen preferente techniek bekend.

Vragenronde

1. **Anne:** Weten we genoeg van de potentie van alle technieken? Ik zie Warmtenet en all electric als technische oplossingen, waar is de 3e poot? Groengas! Het is goed om te kijken naar alle technieken.

Antwoord: er is wel potentie maar

1. er is nu nog te weinig schoongas
2. en het gas dat nu of straks is kan beter gebruikt worden voor een hoge temperatuur oplossing. Anders verwarmen we woningen die maar 21 graden nodig hebben met een brandstof die in de industrie wel honderden graden kan maken.

2. **Annette** (WG terrein): zijn er voorbeelden voor financiering van infrastructuur? Antwoord: Er is een speciaal teamlid (**Sander Vester**) die hier opzit.

3. **Anrik** (Noord): Hoe komen we aan onze benodigde groene stroom? Antwoord: Via Regionale Energie Strategie. De infrastructuur kan het op dit moment niet aan, wordt door Liander bekeken. In de transitie zal dus niet meteen alles CO2 neutraal zijn. Op individueel niveau is het wel mogelijk, stadsbreed kan dat nog niet betaalbaar op dit moment.

4. Vraag: Wat is de relatie tussen de transitie-visie en de gebiedsvisies? En tussen 2040 aardgasvrij en 2050 Amsterdam Klimaatneutraal. Kan dit om de verwarring niet te groot te maken samen, aardgasvrij is onderdeel van klimaatneutraal? en wat is de relatie met Circulair Amsterdam? En komen we nu driemaal bij de mensen aanbellen?

Antwoord: **Marc van Gemert:** ervaring met verschillende gebruikers en eigenaren? Voor een buurt zelf kan aardgasvrij te smal zijn, dus sommigen willen bijvoorbeeld mobiliteit + zon + afval + circulair + inclusief!

Ruurd: we hebben met velen een wens voor een betere stad. Krijgen we een integrale aanpak die per gebied werkt om het gesprek maar een keer te voeren en de de wijk maar 1x 'open te breken'?

Marc: het Klimaatakkoord geeft ook aan waar deze barrières zitten. Op 20 juni is daar de eerste versie van, dus dan is nog niet alles voor elkaar.

Hans: hoe zit het met de wijken die zelf al aan de gang zijn? Alle aandacht gaat uit naar de wijken uit de City Deal. "applaus"

Antwoord: "er komt veel op ons af, om iets te kunnen doen heb je capaciteit nodig / focus nodig en dan gebeurt dit helaas.

Danielle: hiervoor is een ondersteuningspakket in ontwikkeling.

Aukje: wees gelukkig met al het aanbod vanuit de samenleving! Je hoeft niet met alles wat te doen, maar faciliteer, er zijn meer dan genoeg kansen. We kunnen heel veel decentraal en gebruik vooral de kennis van gebiedsmakelaars.

Aad: Hoe kan ik een wijk aanbrengen met voor een gebiedsgerichte aanpak? Er zijn bij ons ook andere urgente redenen (bijv. rookgaskanalen). Zijn er mensen die kunnen helpen, of is er geld om deze in te huren?

Joyze: "Zolang Nuon monopolie heeft zijn we in de aap gelogeed"

Pauline sluit af met de aanbieding van hulp van een koploper die vandaag (via **Bob van Wely**) voor het eerst kwam op het energieontbijt. Ze woont in de Silodam en werkt daar aan meerdere VvE's op schone energie en vanuit haar werk onderhandelt ze voor onder andere de Verenigde Naties.

Pauline citeert ten slotte wethouder **Marieke van Doorninck** uit een krantenkop in een map met allerlei knipsels over koplopers en het koploperschap van Amsterdam : "Amsterdam moet voorop durven lopen"